

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Effectibus - qui primi, ac per sese ex notitia Dei consequuntur: De Æstimatione nimirum, in qua habendum, deque ardore, quo amandum est illud incomparabile objectum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. X. Ad prædictam cum Deo agendi rationem opus esse, ut genuina de illo species in mente formetur: nonnulli indè phantasiis, & commentis exclusis, quàm à propria illius benignitate abhorrentibus, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54508](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54508)

hilarem cum DEO consuetudinem redeat : & hac quidem, quasi cibatu ad quotidianam animi refectionem ; illis verò ceu pharmacis ad extraordinarias opportunitates utatur.

CAPUT X.

Ad prædictam cum DEO agendi rationem opus esse, ut genuina de illo species in mente formetur, nonnullis indè phantasiis, & commentis exclusis, quàm à propria illius benignitate abhorrentibus, tam nostri erga illum amoris suavitati contrariis.

Iure queritur Clemens Alexandrinus (*L. 7. Strom. c. 2.*) non satis esse hominibus, si DEUM imaginentur, & pingant, quales ipsi sunt, nigrum putà Æthiopes, & Thraces cæruleum; sed progredi ulterius, ad mores quoque ipsi tribuendos, affectusque, & instinctus hominum proprios. Perinde quasi verum, germanumque Conditoris sui exemplar homo esset, nec potius argui è contrario deberet, talis est nostra, ergo longè alia DEI ratio, & natura. Ex hac porrò absurda consue-

suetudine effingendi ad nostram speciem illud nulli imitabile, sed omnino singulare, atque unicum Ens, quemadmodum alibi pluries, sic in præsentī etiam materia non pauci, nec exigui errores proveniunt. Qui, quoniam comēdatae hīc à nobis divini amoris suavitati recta fronte adversantur, demonstrandum existimo, quàm à vero absōni sint, nulliūque momenti esse debeant, ad cordatū quemque hominem ab amica, & familiari cum Deo conjunctione absterrendum.

2. Et primò errant hīc multi, DEUM intrā se comminiscētes, terrenorum instar Principum, suæ ubique majestatis custodem sollicitum. Adeò ut, quemadmodum hī conservandæ authoritatis suæ gratiā timeri à subditis volunt, nec nisi uni, alterive ex primariis aulæ proceribus familiares se exhibent, sic ipse etiam supremus *Rex Regum*, & *Dominus Dominantium*, coram quo creata quævis entia sunt, quasi non sint; nolit secum agi, nisi pro incomparabilis excellentiæ suæ merito: & intimiori aliqua communicatione solis reservata cælestis suæ regiæ Principibus, nos terræ ignobiles filios, & sua infimæ notæ servitia, neutiquam patiatur sibi adstare, nisi cum eo profundissimæ submissionis, extremique hor-

ro-

roris sensu, quia à mortali nostra conditione infinita illius dignitati debetur. Sed enim verò, quàm alienus ab hac magnitudinis ostentatione, atque pompa, imò quàm, ut ita loquar, popularis, & in se omnibus evulgando sit profusus immortalis Regnator, quantò gratius ei sit amari à suis famulis, quàm time-ri, quantam abjectissimo cuique facultatem indulgeat confidenter, & filii ritu ad sese accedendi, quàm denique, ut Bernardi, & Petri Chrysologi verbis utar: (*Serm. 69. in Cant. serm. 7.*) *Sponsum exhibeat, qui Dominus est: & velit charitate magis, quàm potestate regnare;* nullis hic argumentis demonstrari eget, cum in præcedenti capite ostensum jam planissimè sit. Satis esto duntaxat, coronidis quasi locò ibi dictis superaddere præclaram D. Terefiæ animadversionem ex libro *Conceptuum amoris divini*. Ubi, cum mentionem fecisset offensionis, quam pusilli nonnullorum animi ex amatoris Salomonis Canticorum sensibus capiunt; narrâsetque, quanto cum auditorum risu excepta fuerant, quæ Concionator quidam ad flagrantissimum erga nos DEI amorem repræsentandum ex eo libro deprom- pserat; subdit, causam rei esse, quòd ejus- modi homines non satis advertant, quàm in-

○

au-

audita, & prodigiosa suæ erga nos charitatis monumenta DEUS exhibuerit, dum pro nostra asserenda salute acerbissimæ morti se obtulit, & suum nobis corpus in Eucharistia sumendum reliquit: monumenta certè amoris, usque adeò omnem verborum benignitatem excedentia; ut, quisquis ea rite perpenderit, nullas in sacris usquam Libris amatorias DEI voces reperiturus sit, quæ, non dicam, supra modum exaggeratæ ipsi possint videri; sed & tota significationis suæ vi ardentissimum, intimùmque illius amorem æquè, ac hujusmodi opera exprimant. *Concludo itaque, (sic ipsa in prædicti libri capite primo) nihil esse, cur admiratio vos capiat de ullis peramantibus verbis, quæ DEUS animæ in sacris Literis dicat. Amor, quo ille nos re ipsa prosecutus est, ac prosequitur, plus admirationis mihi affert, meique extra sensum me abripit: videntem nullis loquendi formis plenè, vivideque adeò illum repræsentari, quin expressius repræsentetur factis. O mi JEsu! Et quid nos admiratione afficit? Nónne admirabilia sunt opera? Nónne ipsomet Servatoris DEI corpore in Eucharistia vescimur?*

3. Nec à vero minùs devii feruntur, qui in proprio, germanóque sensu accipientes, metaphorica quædam sacrarum Literarum di-

dicta, ubi DEUS sub furibunda, & terribili imagine intuendus proponitur; non aliter eum concipiunt, quàm instar Domini irâ effervescentis, qui assiduè objurget, minitetur, & flagrum in manibus, furorémque in oculis præferat. Unde oritur, injucundam iis esse illius recordationem, tanquam objecti, à cujus specie animum sibi contrahi experiuntur. Et, quamvis nullius præsentis peccati conscientiam mordeantur, nullamque justam habeant rationem timendi, nè ille iratus adversum se sit; nihilominus, quemadmodum, ubi aliquis in iracundiæ fermento est; neque ipsimet domestici, & filii agere tunc cum eo audent; ità ipsi, DEUM sibi fingentes, assidua indignatione commotum, propter scelera, quæ ubique cernit patrari, & sempiterna jam horum, jam illorum damnatione continenter ulciscitur; timent ad eum propiùs accedere, tanquam parùm in eo æstu familiaribus, & jucundis colloquiis idoneum. Atqui ego id genus phantasias indignissimas esse, ajo, quæ ab homine vel mediocris sapientiæ concipiuntur de DEO: curandumque cuivis esse, ut eas pro vulgi deliramentis habeat, penitusque à sua mente proscribat: certissimè sibi persuadens, supremum illum mundi Rectorem nulli ob

quæcunque hominum malefacta, vel minimæ perturbationi esse obnoxium: sed, prout in libro Sapientiæ affirmatur, etiam cum peccantes minis territat, meritisque afficit pœnis, (c. 12.) *Cum tranquillitate judicare*, pacatissimum, quietissimum, nec quidquam ex præcipiti furoris instinctu, sed omnia ex mero, sedatôque recti amore decernentem: instar legum, quæ secundum M. Tullii observationem in vetandis criminibus; & eorum constituendis suppliciis, (L. 1. de Off.) *Non iracundiâ, sed æquitate ducuntur*, convenienter à Philosopho nuncupatæ, (L. 3. Polit. c. 12.) *Mens absque appetitu*. Talis, inquam, humanarum ita omnium perturbationum expers, nec sub alia, quàm æquissimæ legis, imò ipsiusmet purissimæ, universalis, æternæque æquitatis specie concipiendus nobis DEUS est, si dignam, propriamque ejus imaginem formare in animo volumus. Unde & ipse apud Oseam pro lenitatis suæ causâ affert, quod non homo, sed DEUS sit: (c. 11.) *Non faciam furorem iræ meæ, quoniam DEUS ego, & non homo*; & D. Joannes illius solium, quanquam fulgetris, & tonitruis indè prorumpentibus terrificum, iride, proprio tranquillitatis, & pacis hieroglyphico circumvallatum vidit:

(Apoc;

(Apoc. 4.) *Et iris erat in circuitu sedis , & de throno procedebant fulgura , & tonitrua.* Perinde quasi designaretur ejusmodi imagine , etiam quando tonat jurgiis , minisque , & suppliciorum jaculatur fulgura ; ipsum omnia hæc absque ullo perpetuæ , immotæque suæ pacis detrimento facere. Certè haud novum quid omnino , inauditumque est , reperire inter homines Judicem quempiam placidissimæ indolis , omnique iracundiæ felle vacuum , qui tamen ex mero æquitatis studio sancitam à legibus pœnam , cuicumque eam merenti , etsi amico , & consanguineo præscribat , dicens : damnabo , fili , lex ita decernit , & secundum eam judicari necesse est. Ego , quod ad me pertinet , quique meus erga te amor est , multò mallem te absolutum dimittere , quàm damnare ; sed quoniam communis æquitatis ratio aliud exigit , patere illam suum jus obtinere , nec à me , qui coactus jussa exequor , sed ab ea sic fieri jubente , imò ut veriùs loquar , à tua ipsam , ut id jubeat , impellente malitia condemnari te credito. Quapropter facillimum cuique erit , similem in DEO quoque exterioris severitatis cum interiori lenitate conjunctionem agnoscere : proponendo illum sibi , tanquam Principem , ad mansue-

tudinem, & clementiam pronissimum, ne quidquam cupientem magis, quàm omnibus, etiam extrema ausis facinora, veniam, salutemque impertiri: sed qui nihilominus, quos in morte capitalis noxæ reos deprehenderit, solo amore justitiæ permotus, quàm inexorabiliter, tam placidè, & procul ab omni in eos ira, odióve condemnet. Nisi fortè minùs propriè loquendo, iram nominare, atque odium velimus externam eos cruciandi actionem, veluti effectum, ab ira, odióve produci apud homines solitum. Secundùm quem unicum sensum ait D. Augustinus, ea intelligi posse sacrarum Literarum loca, ubi DEO ira attribuitur. (*Enchir. c. 33.*) *Ex humanis motibus translato vocabulo, vindicta ejus iræ nomen accepit.* Et secundùm quem tantummodo ostendit Doctor Angelicus, (*L. 1. c. Gent. c. 96.*) accipiendum esse odium peccantium à Davide in DEO agnitum, dum in Psalmo quinto canit: *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem,* quamvis juxta aliam significationem magis propriam audiamus in Sapientiæ libro dici: (*c. 11.*) *Diligis omnia, quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti.* Siquidem justis cruciatibus impios afficiens, ità cum iis agit exterius, ceu ab odio incitari nos solemus ad agendum

dum cum hostibus, dicique propterea in aliquo latiori, improprio, & materiali sensu potest eos odisse: tametsi eos illis cruciatus infligens, haud ita animo interiùs sit compositus, prout sunt, qui vero odio incitantur, nimirum ex intimo illorum mali studio, sed ex merito amore justitiæ; secundum aliam magis ei accommodatam loquendi rationem, dicatur nullo odio illos prosequi.

4. Similis jam exposito illorum quoque error est, qui, prout à D. Bernardo observatur, DEUM sibi effingunt, tanquam naturâ immisericordem, summo jure cum humana fragilitate agentem, & quàm indulgentiæ, veniæque parcum, tam ad vindicandum proclivem: (*Serm. 38. in Cant.*) *Gravem, & severum imaginantur, qui pius est: durum, & implacabilem, qui misericors est: ferum, & terribilem, qui amabilis est: & mentitur iniquitas sibi, formans sibi idolum pro eo quod non est ipse.* Quare & leges illius non secùs intuentur, ac latas olim à Dracone Atheniensibus, quas Demades præ nimia severitate conscriptas fuisse ajebat, (*Apud Plut. in Solone.*) *Non atramento, sed sanguine: & locò accessûs ad eum cum hilaris fiducia sensu affatum, congressumque ipsius perhorrescunt, offerentes illi sua vota, quasi*

videantur elephanto stipem porrigere: (Suet. in Aug. & Macr. L. 4. Sat. c. 4.) ceu Augustus Cæsar exprobravit nonnemi, qui supplicem sibi libellum consternato vultu, & manu tremebunda exhibebat. Iniquissima, & nimium quantum à vero aberrans hæc item opinio est, quàmque ideo refutatam videmus tum à Propheta Regio, ubi DEUM appellat (Ps. 82) *suavem, & mitem, & multæ misericordiæ*; tum ab ipsomet DEO, qui apud Jeremiam profitetur, non aliis erga genus humanum se affici, quàm clementiæ, & mansuetudinis sensibus: (c. 29.) *Ego cogito super vos cogitationes pacis, & non afflictionis*: imò refutatam, ut compendio dicam, ab omnibus ferè hagiographis libris, ubi nihil reperire est frequentius, quàm divinæ bonitatis exempla, & præconia. Severus, & immisericors DEUS? Ità planè: ideoque discipulorum ardorem objurgavit, ignem è cælo supra Samaritanos deposcentium, ceu qui sua parùm instituta, & mores callerent. (Luc. c. 9.) *Nescitis, cujus spiritus estis, Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare.* Ideò Ninivitarum quoque partes suscepit, contra Jonæ severitatem, eos omnino puniri volentis, ac proinde indignantis, quòd esset (Jon. c. 4.) *DEUS clemens, & mi-*

misericors, patiens, & multæ miserationis, & ignoscens super malitia. Ideò demum Eliæ iracundo, & ad rigorem proclivi non in turbine, aut tempestate, vel igne, sed in aura leni se exhibuit. (L. 3. Reg. c. 19.) *Spiritus grandis, & fortis, subvertens montes, & conterens petras ante Dominum: non in spiritu Dominus, post spiritum commotio: non in commotione Dominus, & post commotionem ignis: non in igne Dominus, & post ignem sibilus aura tenuis:* secundum quæ verba septuaginta Interpretes addunt: *& ibi Dominus.* Severus, & immisericors DEUS? Impudentissimæ genus calumniæ, nec minùs à vero remotæ, quàm si ater candor, & tenebricosa lux diceretur: cùm, teste Dionysio Areopagita, nihil aliud natura DEI sit quàm *Essentia bonitatis*, ipsamet nimirum pura, & absolutissima bonitas. (De Div. Nom. c. 1.)

5. Fateor quidem, sub præsentis vitæ occasum nullum ab eo ulteriori veniæ locum relinqui, quò minùs ream tunc lethalis culpæ animam justis mactet suppliciis. Sed observetur, quæso, quàm toleranter, quoad in terris homines vivunt, ferat, ac si non videret, tot, tamque indigna eorum flagitia, *nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam converti.* (2. Petr. c. 2.) Animadvertatur præterea, quàm,

quàm, juxta Isaiam, (c. 55.) *Multus sit ad ignoscendum*, condonans cuilibet rite pœnitenti omne criminum genus, eumque ibi protinus in priorem amici gradum restituens: neque id semel tantum, bisve, aut decies, sed supra quam *septuagies septies*: quamvis videat, permultos incredibili hac clementia, & ignoscendi facilitate abuti ad liberiùs deinceps peccandum. Enim verò, quisquis hæc omnia suis momentis perpendat, usque adeò existimare illum minimè poterit immisericordem, ac durum; ut ægre inventurus humanas rationes sit, quibus nimix placabilitatis notam ab illius gubernatione defendat: cogeturque admirabundus ipse quoque in ea verba prorumpere, quæ à nonnullis D. Augustino adferibuntur: (L. 1. de *Visit. Infirm.* inter opera S. Aug. t. 9.) *DEUS meus, DEUS meus, audebo dicere, pace tua dicam, in quodam ecstasis tripudio de te præsumendo dicam. Nisi quia DEUS es, injustus esses. Quia peccavimus graviter, inhæremus pertinaciter peccato, gaudemus de peccato, prædicamus peccatum non abscondimus, & tu placatus es. Nos te provocamus ad iram, tu nos ad misericordiam.* Jam, si post hæc adeò miræ tolerantix, ac lenitatis exempla, obduratus aliquis in sua improbitate, mavult reus, & pœni-

nitentiæ expers mori, quàm oblatam ab eo toties sibi veniam admittere; quemnam accusare, nisi se ipsum potest, qui vel invita, & nequidquam retinente divina bonitate voluntarium in exitium se præcipitem miserit? Aut quodnam ulterioris clementiæ specimen desiderandum, postcendumque ibi à DEO superest? Totiusne ut æquitatis, justitiæque obliviscatur? Suasne omnes ut abroget leges? Ut demum, etiam ejusmodi reos absolvens, plenam omnibus sinè ullo jam metu in quodvis scelus ruendi facultatem, ac licentiam permittat? Quodnam excogitari regimen posset, hõc inconsultius, & præposterum magis? Aut quotusquisque adeò impudens sit, qui tale illud à supremo mundi Governatore audeat exposcere?

6. Haudquaquam id ab eo poscimus, fortè hìc quisquam subjiciet. Vindicet fanè, quando ita manifestum jus exigit, in contumaciores hujusmodi animas. At cur omnia ultioni tunc fræna laxanda? Cur nullo etiam longissimo miserarum cruciatu explenda est; sed æternæ ab iis temporariæ improbitatis pœnæ repetendæ? Hoc enim verò illud est, quod extremæ, horrendæque severitatis speciem præsefert, nec misericordis, & mansue-

ti

ti Judicis proprium videtur. Vanissima tamen hujusmodi oppositio est, quæque nîl egeat à me hîc rursus refelli: cùm in prima operis hujus parte, adversùs eam pro infinita bonitate DEI disputans, luculenter ostenderim, neutiquam posse in casu, de quo agimus, pœnâ minùs, quàm æternâ seu divinæ Justitiæ rationibus satisfieri, seu necessariis humanæ vitæ, ac felicitatis usibus consuli. Non primum: quia, cùm sempiterni quoque temporis pœna satisfactio sit *citra condignum*, nec factis adæquans infinitam peccati, DEUM graviter offendentis, malitiam; quonam pacto dignè huic responderet, si temporaria tantùm foret, hoc est undecunque finita? Sed neque alterum: quia, cùm experientia palàm ostendat, nè ipsam quidem tartareorum cruciatuum æternitatem sufficere, ad plerosque hominum à peccandi licentia absterrendos; arguat hinc quilibet, quantò minorem eosdem in officio retinendi vim haberet pœna, cujus non aliter, ac purgatorii ignis, certum aliquando sibi finem promitterent: necessarius proinde est similis rigor, horribilis quidem, sed communi bono apprimè conducens; ad quem tandem depromendum majoris nostræ utilitatis causâ ab ipsamet sua bonitate DEUS impel.

pellitur. Neque tamen idcirco spirituales viri eum pro DEO potiùs terribili, quàm amabili habent: eò quòd optimè nôrint, haud folere ipsum funesta hæc exempla edere, nisi in animas deploratæ salutis; quòdque facillimam alioquin cuivis homini non omnino pessimo fecerit, suæ potiùs nativæ benignitatis, quàm necessariæ, & coactæ quodammodo severitatis promerendæ rationem.

7. Subit jam refutandus aliorum error, qui, audientes prædicari summam animi puritatem, quam DEUS à suis famulis exigit, dicens illis: (*Levit. c. ii.*) *Sancti estote, quia ego sanctus sum*, neque aliud in se contrà intuentes, quàm imperfectionem, & peccatorum saltèm venialium labes; imaginantur, parùm illi gratos se esse, nec amico, & libenti obtutu ab eo aspici. Unde ingens diffidentia subsequitur, & timor, familiariter ad eum accedendi, perinde quasi magis abalienaturi eum à se sint, si animam tot maculis, tàmque fœda illuvie obfitam purissimis, & delicatissimis ipsius oculis ingerant. Sed enim verò hallucinantur ii quoque, DEUM sibi comminiscentes tam facilem ad indignandum de quotidianis erratis, & ad averfandos, qui per naturæ suæ fragilitatem in ea prolabantur. Vulgatissima quippe

pe apud Theologos doctrina est, leviores culpas, ceu nihil de gratia sanctificante decerpunt, sic neque posse amicitiam cum DEO, quæ merè in eadem gratia posita est, diminueri, ac proinde nihilo minùs amicum animæ DEUM esse, minùsque eam amare, post huiusmodi culpas, quàm amicus ei esset, eamque amaret, priùs quàm has illa in sese admisisset: imò, si quispiam plures alio veniales culpas patrauerit, sed ampliori simul gratia sanctificante coretur; plùs eo altero charum, acceptumque DEO esse. Et confirmantur, quæ dixi: quia nimis quàm dissentaneum à placidissimo, facillimòque DEI ingenio videtur, ob quamcunque levem causam succensere suis amicis, & servis: spectata præsertim imbecillitate conditionis humanæ, cui impossibile factu esse perspicit, non interdum delinquere, & labi. Quamobrem ordinarii nostri lapsus commiserationis potiùs, quàm offensionis, iræque causas ei præbent, juxta illud Psalmi centesimi secundi: *Quomodo miseretur Pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se. Quoniam ipse cognovit figmentum nostrum, recordatus est, quia pulvis sumus. Quod si & inter homines vitio vertitur proclivitas ad excandescendum contra amicos, ubi quid per*

per negligentiam deliquerint; quonam pacto eam comminisci in DEO possumus, amico omnium lenissimo, miræque etiam in gravibus suis offensis tolerandis patientiæ? *DEUS* *Judex, justus, fortis, & patiens, numquid irascitur per singulos dies?* (*Pf. 7.*) Haud igitur, qui non nisi venialium noxarum conscius sibi est, DEUM imaginari adversum se iratum debet, quo more irasci homines solent contra eos, à quibus dicto aliquo, factove læsi fuerint, averfando nempe illos, & minori, quàm priùs benevolentia prosequendo: sed persuadere sibi debet, illum, utpote primam totius recti normam non posse quidē non improbare, quidquid peccatum etiam leviter sit: neque, ut ipsamet perfectissimam æquitatem, nihil pro eo velle satisfactionis exigere: cæterum solidam interim, &, quanta antè fuerat, remanere amicitiam, implendo id, quod in libris Regum promiserat, (*L. 2. c. 7.*) *Ego ero ei in Patrem, & ipse erit mihi in filium. Qui, si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virga virorum, & in plagu filiorum hominum: misericordiam autem meam non auferam ab eo.* Similiter, ac si Princeps aliquis centenum aureorum mulctam statuisset certum quoddam teli genus ferenti, repertoque illo teli genere apud aulicum inter omnes

omnes alios sibi charissimum vellet hunc quoque, quanquam nihil contra eum offensionis five animo fovens, seu vultu præferens, communem mulctam tuendæ legis causâ pendere. Qui aulicus post pœnam, quam videt, sine ulla adversum se ira, sed ex mero æquitatis studio sibi irrogatam; pergeret ipse quoque pristinam retinere in agendo cum Principe familiaritatem, amorisque fiduciam.

8. Advertendum tamen hic est, levia peccata, si ab homine sciente, & volente parentur, eorumque voluntas sine ulla efficaci retractatione in animo perseveret; esto amicitiam nobiscum minuere in DEO nequeant; magnam nihilominus vim habere, ad nostri erga DEUM amoris flagrantiam, suavitatem, & fiduciam minuendam, imò etiam penè omnino extinguendam; tum propter amaras conscientiaæ objurgationes, quibus anima continenter castigari se audit; tum quia nequit interim actus exercere intimi erga DEUM amoris proprios, contestando videlicet, nihil se ardentius optare, quam ut illi in omnibus placeat, & perfecta conjunctione adhæreat. Quamobrem sine ulla dubitatione affirmaverim, ab hoc peccatorum venialium genere impediri plus posse charitatis fervorem, & fami-

miliarem cum DEO consuetudinem, quàm ab ipsis lethalibus noxis, quas aliquis efficaci jam dolore, & pœnitentiâ aboleverit. Cæterùm, si de aliis loquamur levioribus culpis, quarum hominem jam pœnituit; usque adeò illæ nostri erga DEUM amoris confidentiam, & dulcedinem interturbare per se nequeunt; ut hæc labefactari, minuîque in nobis haud debeat, neque propter gravissima, quæ jam satis retractaverimus, prioris vitæ flagitia: pro-ut hic ostendere aggrediar, contra vanas præposteræ alterius circa DEUM persuasionis formidines.

9. Errant igitur ex falso circa DEUM persuasionem illi quoque, qui, licet plenissimam præteritorum criminum veniam in Sacramento Pœnitentiæ consecuti ab eo sint; minimè tamen audent familiariter, amicèque cum eo conversari: timentes nimirum, nè qua in eo post reconciliatam gratiam supersint prioris inimicitia vestigia, ceu plerumque evenire apud homines cernimus: qui, si fortè alicui injurias acceptas remittant, solent nihilominus, præsertim ubi hæc graves, indignæque admodum fuerint, menti infixam earum memoriam, unaque tacitam quandam ab eorundem authore alienationem animi retinere.

P

Sed

Sed enim verò ad prædictum timorem funditus ab animo eliminandum sat fuerit, quòd Orthodoxæ ille fidei adversetur. Cùm hæc pro certissimo statuatur, hominem, qui rite comparatus ad Pœnitentiæ Sacramentum accesserit, non modò veterum offensarum omnium, quantumvis multæ, enormésque sint, benignissimam condonationem à DEO assequi. Sed in eundem, in quo priùs fuerat, imò etiam superiorem amicitie gradum restitui, tamque charum deinceps haberi, quàm si DEUS acceptas ab eo injurias æternæ oblivioni mandâisset. *Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas, & peccatorum tuorum non recordabor,* verba illius sunt apud Isaiam. (c. 43.) Quam in rem acutè observat operis imperfecti Author, (Hom. 43. in c. 23. Matth.) Christum Dominum, dum exprobraret Hierosolymæ suam adversus Prophetas, Deique nuntios crudelitatem, nequaquam dixisse: *Hierusalem, quæ occidisti,* sed, *quæ occidis Prophetas:* perinde quasi hac loquendi forma indicatum vellet, culparum, quæ in præsens haud permaneant, nullam se retinere memoriam, nè ad improperandas eas quidem, quibus propter pœnitentiam condonatae jam fuerint: sed, veluti ad majorem ejusdem veritatis declarationem ad-

dit

dit D. Augustinus: feu quicumque scripsit librum (*de diligendo DEO*) Sic indulgere ex toto, & sic omnem donare injuriam; ut jam non damnet ulciscendo, nec confundat impropere, nec minus diligat imputando. Et poterit sanè quispiam prudenter metuere, nè ex aliquo legitimæ pœnitentiæ defectu suorum remissionem criminum non obtinuerit: sed hac posita dubitare, utrùm à DEO diligatur, quasi nunquam eas commisisset, est eidem dicenti non credere, quòd nostra crimina ità per veniam deleverit, ut solis radiis, aut ventorum flatu disjicitur nebula, nullo ejus vestigio superflite: (*Isai. c. 44.*) *Delevi ut nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua.* Quia, secundùm Joannis Tauleri memorabile effatum, (*Apud Blos. in Conf. Pus.*) DEUS, præsentiæ DEUS est. Qualem unumquemque reperit, talem eum suscipit, & assumit: nec respicit, quid olim fuerit, sed quid modò sit: ideoque converso peccatori familiaritatem omnem, & secretorum suorum revelationem, quam alicui impendit, exhibere jam potest. Unde concludi ad extremum potest, peccata per pœnitentiam abolita, nullam vim habere, impediendi suavem nostri erga DEUM amoris fiduciam: imò potiùs valere, ad eam magis, magisque intendendam:

majoris benignitatis causâ, quam per eorum occasionem DEUS nobis exhibuit, planè adeò integrèque in pristinam nos amicorum, & filiorum dignitatem restituens.

10. Quisque ergo DEUM concipere afuescat, non secundum nostræ naturæ imperfectiones, & præposteras vulgi opiniones, sed potius qualem aut fides, aut ipsa naturalis ratio eum repræsentat: nempe ceu Dominum nostri amantissimum, & nostra secum familiari consuetudine inprimis gaudentem; nulli iracundiæ, & furori, quantumcunque ab humana improbitate irritetur, obnoxium: ab omni contra impios, etiam quando justas iis pœnas decernit, affectione odii vacuum: mirè quarumvis injuriarum tolerantem, nec minùs ad easdem ignoscendas proclivem: mitissimum, in quotidianis famulorum suorum erratis sinè ulla vel minima diminutione amicitiae ferendis: peccantium, quos post innumeras offensas in suam gratiam receperit, nihilo amicum, & amantem minùs, quàm si omnino omnino præteritæ eorum improbitatis memoria ipsi excidisset: quisquis, inquam, talem DEI speciem sua in mente formaverit, hâsq̄ illius tam amabiles prærogativas secum recogitare identidem perrexerit, nã is a-

ni-

nimum facilè inducet ad hilariter, fidentérque cum eo agendum, tanquam cum suavissimo Domino, cum fidissimo amico, cum amantissimo Patre: in quavis rerum, temporúmque difficultate ad ipsum recurrens, de suis omnibus votis, curis, successibus cum eo tractans, & eam demum in quavis ipsum alloquendi occasione familiaritatem usurpans, quæ intimi, & reciproci amoris est propria: cum reverentia quidem, sed quæ nihil servilis metûs, & perturbationis admistum habeat, cùmque humilitate, sed generosa, ad quam confidentia, atque hilaritas erigat.

CAPUT XI.

Quodd nemini certò constet, se DEI gratiâ in præsens potiri, non satis causæ esse, ad nos revocandos à familiari, & jucunda illius consuetudine.

Uemadmodum, teste D. Joanne, proprium charitatis est, animos expedire à timoris angustiis, (Ep. 1. c. 4.) *Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem; sic*